

Aan de nagedachtenis van Hank Chinaski, Dean Moriarty, Hunter S. 'Dr. Gonzo' Thompson, Kinky Friedman en al die andere krankzinnige gasten 'die niemand iets maakt' – of ze nu dood zijn of nog leven of dat ze nooit van hun leven ook maar één seconde hebben geleefd. Ik denk aan ze, en gedenk ze op mijn geheel eigen wijze.

Aan J. Kessels, de echte dan.

Yeah, we're on the road again.

WILLIE NELSON

**PART ONE /
EEN VREEMD EFFECT**

1

Het begon allemaal met zo'n telefoontje waar ik echt niet op zat te wachten. 'Spreek ik met P.F. Thomése, de beroemde schrijver?' Op zo'n toon van: o o o, wat zijn we weer interessant. (Als ze zo beginnen, hoeft het voor mij eigenlijk al niet meer.) Hij beweerde dat ik hem goed kende. Shit, ook dat nog. 'Van vroeger,' expliceerde hij met de precisie van een schot hagel. Vroeger is een lange tijd, makker, dacht ik bij mezelf. Daarin kon veel voorgoed verloren raken. Meer in ieder geval dan je terug zou willen vinden.

Triomfantelijk noemde hij zijn naam, die me op het eerste gehoor niets zei. Dat kwam ook doordat ik hem niet goed verstond. Er zat een 'ah' of 'ai' in het midden. Baars, Baaij of mogelijk Haai, maakte ik eruit op. Enfn, iets met een luchtje. Wel herkende ik meteen de lullige tongval die zo kenmerkend is voor onze streek, waar de klei zo zompig is dat menigeen er voorgoed in is blijven steken.

Hij was me altijd blijven volgen, verzekerde hij me, en hij prees mijn werk zo omstandig, dat ik vreesde met een flauwe grappenmaker vandoen te hebben, of met een criticus die iets goed te maken had, wat op hetzelfde neerkwam. Er gaan nu eenmaal heel wat idioten in een dozijn.

Uit zijn eerlijk gezegd op den duur nogal langdradige lofprijzingen kon ik opmaken dat hij vooral een fan was

van mijn *Greatest Hits*, waarop ik hem plichtmatig complimenteerde met zijn voortreffelijke keuze. (In feite noemt iederéén altijd deze titel.) En al gauw werd de reden van zijn geslijm duidelijk: hij zocht het adres en telefoonnummer van mijn reisgenoot J. Kessels, met wie ik in voornoemd boek inderdaad gedenkwaardige avonturen beleef. Onze ‘ah’ of ‘ai’ van vroeger was de zoveelste die J. Kessels in het echt wilde leren kennen – het bekende gezek waar mijn reisgenoot terecht een ‘kuthekel’ aan heeft.

‘Ik geef nooit telefoonnummers van mijn personages,’ antwoordde ik kortaf.

‘Op bladzijde 101 van de derde, vermeerderde druk staat anders wel zijn adres: Hertogstraat 50 in Tilburg.’

‘Ga daar dan maar heen,’ antwoordde ik droogjes.

‘Heb ik al gedaan. Maar daar zeiden ze dat meneer Kessels was verhuisd.’ *Zeeën* ze, zei hij op zijn streekgebonden wijze.

En op dat moment viel het kwartje. Een heel oud kwartje – dat al die jaren moest hebben vastgezet. *Zeeën* ze, *en toen gleeën ze in elkaar en deeën het*. Aldus, op deze woorden, gleed ik terug het verleden in. Het *verleeën* in. Waar de verlangens, onvervuld, eeuwig op mijn terugkeer lagen te wachten.

Het kwartje, dat zo lang had vastgezet, bevond zich in de gleuf van de Bally ‘Gold Rush’-flipperkast. Uit de jukebox van de firma Wurlitzer schalde voor de zoveelste keer Dave Berry’s hit ‘(You’ve Got That) Strange Effect (On Me. And I Like It)’. Het was de Cafeteria Van Vroeger, waar vreeswekkend grote frikadellen (de zogeheten ‘negerlullen’, plaatselijk bekend van de ‘negerlul speciaal’) zich

gaar lagen te gillen in het hete frituurvet, waar ook de Meisjes heet waren als uitgegaard vlees, waar de vette dampen zwetend neersloegen op de afwasbare witte tegels – een hels paradijs waar ik toen net nog te klein voor was.

‘Bertje de Braaij!’ riep ik uit. ‘Van de cafetaria!’ Maar ik dacht niet aan hem, en ook niet aan zijn vader, de manke Pa de Braaij (‘mank *geschupt*,’ *zeeën* ze) die met zijn vuile schort, bezwete hemd en vetzwart achterovergekamde haar (‘*coupe friture*’) als een Hefaistos boven de hete dampen hing, mijn gedachten zwommen als een hijgende drenkeling naar zijn oudere zus, de vroegrijpe Birgit de Braaij, bijgenaamd B.B., initialen die zowel op haar billen konden slaan als op haar borsten, die eigenlijk naamloos waren, zo goed kende ik dat hele bolvormige samenstel van alsmaar kijken; vertrouwde, haast huiselijke rondingen waren het allengs geworden, aanraakbaar aanwezig in de cafetaria – maar onbereikbaar zodra je er ook maar een vinger of iets dergelijks naar uitstak. En ik kon het weten. Hoeveel negerlullen speciaal had ik niet naar binnen gewerkt om maar in B.B.’s buurt te kunnen zijn?

Toch had ik in geen eeuwigheid meer aan haar gedacht (zo kwam het me voor) en evenmin aan Dave Berry met zijn ‘Strange Effect On Me’. Maar het kwartje was gevallen, met een klik trad het mechaniek in werking, en daar stond ik, vlak achter haar, terwijl zij haar zilveren kogels afvuurde op het zenuwstelsel van de gloednieuwe Bally ‘Gold Rush’ (mét de ‘Mystery Bonus’-punten die achteraf konden worden bijgeteld voor ‘vrij spel’), maar ik zag alleen haar kont, die steeds naar mij toe deinde, met onmiskenbare (ik zeg het maar gewoon) neukbewegingen,

dichter en dichterbij, ik kon/wilde geen kant meer op. De zilveren kogels gingen als gekken tekeer tussen de stootkussens van de Pinball Machine, de lampjes flitsten aan en uit, de flippers hielden het maar net. De olie droop als vers zweet tappelings van de tegels, achter de toonbank liet Pa de Braaij de negerlullen fluisteren en sissen in de gloeiende vetkorven, de kont, de zilveren meisjeskont, de kogelronde flipperkont danste voor mijn ogen, werd ron-der en ron-der, Dave Berry vond het maar een heel vreemd effect.

En weer kon ik niet verhinderen dat het gebeurde.

In plaats van een stapje opzij te doen deed ik een stapje naar voren. Contact. Meteen werd ik meegetrokken in de kronkelende heupbewegingen die ze maakte om op magische wijze de zilveren kogels bij te sturen op hun zinloze traject tussen flikkerende lampjes en piepjes en bliepjes. Ik voelde hoe het klopte, heel deze zinloosheid, hoe het precies paste allemaal.

‘Pa! Pa!’ gilde B.B. ‘Haal dat vieze jong hier weg.’

Ik had hem nog niet zien aankomen of hij stond al voor me, de zachtglanzende manke frituurgod. Ik herinnerde me de verhalen over pannetjes kokend braadvet waarmee hij in de mythische voortijd (toen ik nog niet geboren was) hele motorbendes in krijsende pijnen overgoten scheen te hebben. In het tl-licht zag ik hoe de schilfers van zijn hardnekkige hoofdros in zijn fameuze *coupe friture* bleven plakken, ik zag zijn rode, opgezette gezichtshuid, ik bekeek het allemaal heel nauwkeurig, alsof het het laatste was wat ik van de wereld te zien ging krijgen. Hij pakte me in mijn nek en sleurde me naar het midden van de cafetaria. Daar liet hij iedereen zien wat hij met jon-

gens zoals ik placht te doen. Hij trok mijn broek omlaag en – mijn god, ik wist alles weer.

‘Bertje de Braaij,’ stamelde ik. ‘Fúck man. Dát is lang geleden.’

2

Berend, verbeterde hij, hij bleek zich inmiddels Berend de Bray (spreek uit: de bree) te noemen, was oprichter/eigenaar van het onderzoeksbureau De Bray & Partners.

In gedachte hees ik bedremmeld de broek weer op die zijn Pa omlaag had getrokken en voelde achter mijn gulp opnieuw het klotsen van de diverse sauzen, op smaak gebracht met zout en versgehakte uitjes. Mijn moeder zag me thuishkomen met ‘altijd die vuiligheid’ die ze er niet uit gewassen kreeg; haar eeuwige vermaningen dat ik er eens af moest blijven met mijn vieze vingers.

‘Oké, *Berend* dan.’ Ook Bertje had kennelijk zijn redenen om niet al te gedetailleerd aan de cafetaria herinnerd te willen worden.

Helaas zat ik er zelf weer middenin. ‘Klootzak speciaal’ heette het recept. Ik wist alles nog, ik begon zelfs de ijzeren greep om mijn nek weer te voelen. ‘Hier opeten of meenemen?’ informeerde Pa de Braaij onder algehele hilariteit, terwijl ik met een knalrode kop en een terugkrabbelende erectie midden in de zaak te kijk stond, kleiner en kleiner maar helaas nog niet klein genoeg. ‘Of wilde-n-’m nog efkes in de frituur?’

Berend/Bertje was blij dat ik hem niet vergeten was en wilde nu snel ter zake komen. Het vuurtje brandende houden nu de worst in de pan lag, zoals het bij ons in de streek werd genoemd.

Zijn onderzoeksbureau was in Duitsland bezig voor een account wiens of wier identiteit hij liever nog even in het midden liet, aangezien hier de reputatie van iemand op het spel stond, en reputatie was volgens hem een groot goed. Jazeker Bertje, het komt er precies opaan welke saus je waar overheen gooit, dat weet jij natuurlijk als geen ander. ‘Wij staan in voor een discrete behandeling van al onze cliënten,’ zei hij onverstoorbaar. Of las hij het op van hoogglanzend promotiemateriaal dat voor hem lag uitgespreid?

Het leek me prima werk allemaal, maar wat had ik ermee te maken? Bespaar me je gelul, Bertje. Laat het verzinnen liever aan een echte schrijver over.

Terwijl hij in hoog tempo de karakterloze karakteristieken van zijn bedrijf opdreunde, verwijlde ik bij zijn geile zus, waar het beste nu toch zo’n beetje van af moest zijn, al trok mijn herinnering zich daar niets van aan. Feilloos vermeed mijn zo bedrieglijke geheugenmachine het afzakken en verrimpelen der jaren alsook de gesnipperde rauwe uitjes, het keukenzout en de vette sauzen, die langzaam langs mijn benen begonnen af te zakken. B.B. stond weer gewoon voor me, onbezorgd en vrij toegankelijk, met heel haar democratisch bepaalde, openbare schoonheid. Alsof ze nooit was weggeweest stond ze daar weer, met haar flippers en knoppen en haar gleuf voor de kwartjes, met heel dat dromerige landschap van onbenoemde wellust waar zij zelf de kaart van was.

‘Dus,’ resumeerde Bertje/Berend, ‘met jullie kennis van het Duitse voetbal moeten we dat plaatje toch rond kunnen krijgen. Deal?’

Het ging me ineens een beetje te snel allemaal. Ik had duidelijk een paar Auf-, Ab-, Zu-, Über-, Ein- en Ausfahrten gemist. Waar zaten we, goddomme? Toch niet op de Duitse Autobahn? ‘Sorry Berend, het gaat me geloof ik een beetje te snel allemaal. Kunnen we niet even een eindje terug?’

‘Waarheen terug dan, wat bedoel je?’ sputterde hij tegen. Hij was net zo lekker op gang.

Terug naar de cafetaria, droomde ik, terug naar je zus, naar die knetterhete frituurspetter van een zus van je, geilde mijn taalcentrum, naar het eeuwige, onvervulbaar onvervulde jongensverlangen, voordat dat zo bruusk werd omgezet in afgang en vernedering.

‘Weet ik veel,’ antwoordde ik. ‘Naar vroeger of zo.’

Kunnen we niet nog even terug naar toen? *Ach, toe, eventjes maar. Gewoon even bijpraten en zo.* Ik was er ineens zo dichtbij, ik moest het even aanraken. En alsof ik me aan borrelend frituurvet brandde vroeg ik onverhoeds, me verbijtend van de begeerte: ‘Hoe is het eigenlijk met je zus?’

Het bleef even stil aan de andere kant van de lijn. Het was zeker de verkeerde vraag. Ik had het kunnen weten. Bertje was zich vast niet voor niets De Bray (spreek uit: de bree) gaan noemen, daar had hij vast zijn redenen voor gehad.

Wat ik daarmee bedoelde, vroeg hij toen.

Niks. Gewoon. Hoe het met haar ging. *Oh B.B.’tje, dubbelzijdig sneetje, jongensdroom en uitlaatklep in één.*